

का° [४.१.१५.] नमो व इत्यञ्जलिं करोतीति । षट्कृत्वो नमस्करोति । षट्वा ऋतवः पितर इति श्रुते रसादिशब्देन वसन्तादिषट्कृतव उच्यन्ते । ते च पितृणां स्वतृपभूता अतस्तेभ्यो नमस्करोति । हे पितरो वो युष्माकं रसाय रसभूताय वसन्ताय नमः । यतो मधादयो रसा वृक्षेषु जायन्तेऽतो रसशब्देन वसन्तः । युष्मद्भूपाय वसन्ताय नम इत्यर्थः । एवमग्रेतना मन्त्रा व्याख्येयाः ॥ शोषाय ॥ शुष्म-
ल्योषधयो यत्रेति शोषो ग्रीष्मः ॥ जीवाय ॥ जीवनहेतुभूताय जलाय वर्षर्तवे ॥ स्वधायै ॥ शरदे । स्वधा वै शरत्स्वधा वै पितृणामन्नमिति श्रुतेः । शरदि हि प्रायः-
शोऽन्नानि भवन्ति ॥ घोराय ॥ विषमाय हेमन्ताय । हेमन्तः शीतप्रचुरत्वेन दुःख-
दत्वात् घोरः ॥ मन्यवे ॥ मन्युः क्रोधः । तद्रूपाय शिशिराय । शिशिरस्तु इवौष-
धीर्दहति । हे पितर एवंविधऋतुतृपेभ्यो वो युष्मभ्यं नमः हे पितरो वो नम
इत्यभ्यास आदरातिशयार्थः । हे पितरो नोऽस्मभ्यं गृहान्दत्त । भार्यापुत्रपौत्राद-
यो गृहाः । हे पितरो वो युष्मभ्यं सतः विद्यमानात् देष्म ददामः । सतो धनाद्यु-
ष्मभ्यमस्माभिर्दातव्यम् । ददतामस्माकं कदाचिद्रव्यक्षयो मास्त्वित्यर्थः । का° [४.७.
१६-१८.] एतद्व इत्युपास्यति सूत्राणि प्रतिपिण्डमूर्णा दशा वा वयस्युत्तरे यजमा-
नलोमानि वेति । हे पितरः वो युष्मभ्यमेतद्दासः सूत्रमेव परिधानमस्तु ॥३२॥

आधत्त पितरो गर्भं कुमारं पुष्करस्रजम् ।

यथेह पुरुषोऽसत् ॥३३॥

का° [४.१.२२.] आधत्तेति मध्यमं पिण्डं पत्नी प्राश्नाति पुत्रकामेति ॥ हे पि-
तरो यथा इहास्मिन्नेव ऋतौ पुरुषः असत् येन प्रकारेणेह पुरुषः देवपितृमनु-
ष्याणामपेक्षितार्थस्य पूरयिता भूयात् तथा कुमारं गर्भं पुत्रतृपं गर्भं यूयमाधत्त स-
म्यादयत । किम्भूतं कुमारं पुष्करस्रजं पुष्कराणां पद्मानां सुक् माला ययोस्तौ
पुष्करस्रजौ । अश्विनौ । अश्विनीकुमारौ पुष्करस्रजौ पद्ममालिनौ देवानां भिष-
जौ । यत्तुल्यः कुमारः पुष्करस्रक् तम् । अश्विसाम्यकथनेन रोगहीनं सुन्दरं च
पुत्रमाधत्तेति सूचितम् ॥३३॥